ప్రైవేటు మాష్టారు

తాళ్లూరు నాగేశ్వరరావు

ఆ సాయంత్రం చల్లగాలికి బకింగ్‌హామ్ కెనాల్ వొడ్డున పచ్చటి గరికమీద కూర్చున్నాడు ప్రైవేటు మాష్టరు సూర్యనారాయణమూర్తి. కాలువగట్టున చెట్లనీడలు ప్రాకి అవతలి వొడ్డును తాకనీయ్. సూర్యుని కడసారి కిరణాలు ఎర్రగా నీళ్లపైబడి మనోజ్ఞంగా మెరుస్తున్నాయి. పొలాల్లో పనిచేసి వొస్తూన్న ఆడవాళ్ళు కులాసాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ, నవ్వుకుంటూ-హాసవచ్చి బలిసినట్టుగా అతని వెనగ్గా నడిచివెళ్లారు.

పడమటిదిక్కునుంచి, కరణంగారి అరటి తోటలమీదుగా గాలి హాయిగా వీస్తోంది, ప్రైవేటు మాష్టరు సూర్యనారాయణమూర్తి ఆలోచిస్తున్నాడు. ఏకాంతంగా వుంటే అతనికి ఆలోచించుకోవడమే పెద్ద కాలక్షేపం! ఆలోచించుకోవడంలో ఉన్న ఆనందం, సంతృప్తి-అలవాటుపడినవాళ్ళకు గానీ తెలీదు.

"బాబుగారూ..." మార్దవం, మాధుర్యం వొలికే కంఠధ్వని వినవొచ్చింది.

ఆలోచనల గొలుసు ఆ స్త్రీ కంఠంలోని శ్రావ్యతకు పుటుక్కున తెగింది. సూర్యనారాయణమూర్తి మెడ ప్రక్కగా తిప్పి చూశాడు.

ఆమె ఎంతో వినయంగా నమస్కరించింది. ప్రతిగా నమస్కరిస్తూన్నట్టు తల తడించాడు సూర్యనారాయణమూర్తి. ఆమె మాట్లాడేందుకు సిగ్గు పడుతూన్నట్టు, సంకోచిస్తూన్నట్టు—అతనివంక అదోరకంగా చూస్తూ కొంచెం విలంబనం చేసింది. అతను ఆమెవంక ఆశ్చర్యపడుతూ అదేపనిగా చూశాడు రెండుమూడు నిముషాలు. మనిషి పెద్దరూపవతి కాదు. ప్రథమ వీక్షణంలోనే ఆకర్షించే అందమైన లక్షణాలు ఆమెలో ఆట్టేలేవు. కొస్త నిదానించి చూచినమీదట గాని అతనికి ఆమె అందం అంతు పట్టలేదు. చామనఛాయ; గుండ్రటిముఖం; వొంకుల జుత్తు; నిండుగా కనిపించే ముక్కు; పల్చటి పెదాలు; వయస్సును నిర్ణయించలేని వక్షాలు; కళ్ళల్లో ప్రత్యేకం మగవాడు మోజుపడే ఆకర్షణ. 'ఆమె అందం ఫర్వాలేదు' అని సమాధానపర్చుకొని ఆకళ్ళే! కాని మొట్టమొదట మనిషిని చూడగానే కనిపెట్ట వచ్చు—జీవితంలో ఎన్నో అనుభవాల్ని మూటకట్టుకున్నదని. సూర్యనారాయణమూర్తి కూడా అదే అభిప్రాయానికి గురికానాడు.

"నా పేరు రాజ్యలక్ష్మి. నేను..." ఉపోద్ఘాతం లేకుండా తన కథను మొదలెట్టిన ఆమెను—"కూర్చోండి. తర్వాత మాట్లాడుదురుగాని" అన్నాడు సూర్యనారాయణమూర్తి మర్యాదగా. అతని మర్యాద ఆమెకెంతో గుండెధైర్యాన్ని తెచ్చిపెట్టింది.

సావకాశంగా తన దీనచరిత్రను వినిపించింది. సహనంతో అంతా విన్నాడు సూర్యనారాయణమూర్తి. కనుచీకటి పడింది.

ఆమెది వాస్తవానికి విషాదగాథే. కాని అది అతి సామాన్యమైనదే! లోకంలో అట్లాంటివి చాలా జరిగాయి, జరుగుతున్నాయి—జరగొచ్చుకూడా. ఆమె నిరుపేద కుటుంబానికి చెందినది. చిన్నతనంలోనే తల్లీ-తండ్రీ చనిపోయారు; మేనమామ పెంచిపెద్దదాన్ని చేశాడు. ఆమె ఫోర్త్‌ఫారంవరకూ చదువుకుంది. మేనమామ ఒక పేదవాడికిచ్చి పెళ్ళి చేశాడు. మూడేళ్ళు ముచ్చటగా కాపురం చేసి, టైఫాయిడ్ జ్వరంతో ఒక దుర్ముహూర్తాన యీలోకాన్ని విడిచాడు. తర్వాత కథ ఏముంది? మేనమామ "ఇక నీ బతుకు నీవు చూసుకోవమ్మా!" అన్నాడట. గతిలేక లోకంమీద పడింది. భర్త స్వగ్రామంలో వుండే తావులేక, వయస్సులో వున్న మగవాళ్ళు ఎగబడితే - అవినీతికి తెగబడలేక పారిపోయి వొచ్చిందట నీతిగా జీవనం గడుపుకుందామని.

ఆమె తన జీవితచరిత్ర నిజంగానే చెప్పిందా? కట్టుకథ అల్లిందా? ఆమె నిజంగానే మొగుడుచచ్చిన దిక్కుమాలిన స్త్రీయా? లేక మొగుడు విడిచిపెట్టిన నీతిమాలిన స్త్రీయా? ఆమె జీవితం చాలా రుచి చూచిన ఆడదిలాగా అగపడుతుందే! వాస్తవంగా ఆమె అవినీతికి భయపడే

వచ్చిందా?— అట్లా ఆలోచించలేదు సూర్యనారాయణమూర్తి. ఆమెను చూడడంతో ఒకవిధమైన కరుణ ఏర్పడింది హృదయంలో. అసలే అతను మెత్తని మనస్సు గలవాడు. సినిమాలో పాత్రలుపడే కష్టాలకే కళ్ళ నీళ్లు కారుస్తాడు. చూస్తూ ఏ అన్యాయాన్నీ సహించలేడు. ఏ అక్రమాన్నీ దిగమింగలేడు; ఏ అవినీతినీ క్షమించలేడు.

"ఈ ఊళ్ళో నాకేదైనా జీవనాధారం దొరుకుతుందా?" అన్నది ఆఖరికి రాజ్యలక్ష్మి.

చిన్నగా నవ్వాడు సూర్యనారాయణమూర్తి.

"కష్టించి పనిచేసేవాళ్ళకు ఒకవూళ్ళో మటుకు జీవనాధారం దొరకదా!" అన్నాడు అతను సామాన్యధోరణిలో.

చీకటి బాగాదిగజారాక తనవెంట ఊళ్లోకి తీసుకొచ్చాడు ఆమెను. సూర్యనారాయణమూర్తి ఏకాకి. భార్య చనిపోయి దాదాపు పదేళ్ళు కావస్తున్నది. భార్యవున్న రోజుల్లో ఉన్న రెండెకరాల మాగాణిఅమ్మి, విరివిగా కర్చుపెట్టి ఆమె చనిపోయేటప్పటికి చిల్లికానీ మిగల్చలేదు. అంత జల్సాగా గడిపిన జన్మస్థానంలో బిచ్చగాడిలా బ్రతకలేక ఆవూరు వచ్చాడు మూడేళ్ళక్రితం పిల్లలను ప్రైవేటు చెప్పుకుని బ్రతుకుదామని. ఆ వూళ్ళోవున్న ఎలిమెంటరీ స్కూల్లో పంతుళ్ళు ఏమీ చదువు చెప్పకపోవడంచేత - సూర్యనారాయణమూర్తి ప్రైవేటు స్కూల్లో వేలం వెర్రిగా పిల్లలు చేరారు. బాగా చదువుచెప్పే మాష్టరని ఊళ్ళో పేరుపడింది. అంచాత రాను రాను అతని స్కూలే ఎలిమెంటరీ స్కూలైంది.

★ ప్రైవేటు మాష్టరు ★

చీకట్లో రాజ్యలక్ష్మిని ప్రైవేటు మాష్టరు సూర్యనారాయణమూర్తి వెంట పెట్టుకొని రావడం ఆ వూళ్లో చాలమంది చూశారు. ఎవ్వరూ ఎందుచేతనో అపోహ పడలేదు. కాని ఆ వూరి పంచాయితీబోర్డు వైస్-ప్రెసిడెంటు బాపినీడు ఆమెను చలమయ్య కొట్టు పెట్రోమాక్సు లైటు కాంతిలో చూసి - "ఎక్కడదిరా ఈ పిట్ట" అన్నాడు నిర్లక్ష్యంగా. కాని ఆ మాటల్ని ఆమె కానీ, మాష్టరుగానీ వినలేదు.

ఆమె వంటచేస్తానని అన్నది కానీ సూర్యనారాయణమూర్తి ఆమెని చేయనివ్వలేదు. స్వయంపాకం ఆమెకి రుచిచూపించి, ఆమె మెప్పు పొంది మురిసిపోయాడు.

ఆ రాత్రి నిద్రపోయేముందు ఒక ఆలోచన తట్టింది- సూర్యనారాయణమూర్తికి. ఆ వూళ్లో ఆమెకు గౌరవప్రదమైన జీవనాధారం ఏం దొరుకుతుంది? తన స్కూలు వర్ధమానదశలో వుంది. ఇప్పటికే ముప్ఫైమంది వున్నారు. రాజ్యలక్ష్మిని పంతులమ్మగా యిక్కడే వుండిపొమ్మంటే - తను ఇంకా పిల్లల్ని చేర్చుకొనేందుకు అవకాశం వుంటుంది. ఎంతోమంది తండ్రులు రోజూ తిరిగి పోతూనే ఉన్నారు - తమ పిల్లల్ని చేర్చుకోమంటూ. ఆమెకూ తను కొంత జీవనాధారం సునాయాసంగా కల్పించినట్టూ వుంటుంది. అసలు ఆమె ఏమంటుందో - ఈ ఆలోచనకు.

2

జీవితంలో కొన్ని కొన్ని సంఘటనలు ఎంతో విచిత్రంగా, ఆకస్మికంగా, ఆశ్చర్యజనకంగా జరుగుతూ వుంటాయి. కొన్ని జీవితంలో మంచికి దారితీయవచ్చు; మరి కొన్ని చెడుకు దారితీయవచ్చు; ఇంకా కొన్ని జీవితపథాన్నే అనుకోని రీతిగా మార్చవచ్చు. సూర్యనారాయణమూర్తితో ఆ సాయంత్రం తలవనితలంపుగా పరిచయం కలగడం జీవితంలో ఒక మరపురాని సంఘటనగా గుర్తించింది రాజ్యలక్ష్మి. ఆ మరుసటిరోజు ఉదయం - "మీరు ముక్కూ మొహం తెలీని యీ వూళ్లో ఏం జీవిక చూసుకుంటారు! రాత్రి నాకు ఒక ఆలోచన తట్టింది. మీకు నచ్చి, ఆ విధంగా ఒప్పుకుంటే - నాకు అభ్యంతరం ఏమీ లేదు. ఇక్కడ ఎలిమెంటరీ స్కూల్లో పంతుళ్లకు చదువు చెప్పడంమీద ఉన్న అశ్రద్ధవల్ల-ప్రైవేటు స్కూలు అవశ్యకత జాస్తిగా ఉంది. ప్రతి తండ్రీ ప్రైవేటు చెప్పించడం ద్వారా పిల్లవాడి అభివృద్ధిని ఆకాంక్షించడం సహజం. నా ప్రైవేటు స్కూల్లో మీరు బాలికల సెక్షను నిర్వహిస్తే - మీకు శ్రేయస్కరమైన జీవనాధారం ఏర్పడుతుంది" అని సూర్యనారాయణమూర్తి అన్నప్పుడు, ఆ సంఘటన తన జీవితంలో 'మంచి'కే దారితీసిందని రాజ్యలక్ష్మి గాఢంగా నమ్మింది.

ఆనందంతో ఆమె కళ్ళు మెరిశాయి; మనస్సు ఎగిరి గంతేసింది; హృదయం సముద్రం ఉప్పొంగినట్టు ఉప్పొంగింది—

"మీరు ఇంత సహృదయులని..." ఆపైన కృతజ్ఞతని మాటలద్వారా వెల్లడించలేకపోయింది రాజ్యలక్ష్మి. ఆమెముఖంలోని సహజమైన ఆవేశాన్ని అతను గ్రహించి—సంతోషపడ్డాడు.

సూర్యనారాయణమూర్తి ఉంటే ఇల్లు రెండు కుటుంబాలు నివ్యంగా ఉండేందుకు సరిపడే ఇల్లు. పల్లెటూరు కనుక, అద్దెకుండే వాళ్ళ పోటీ అసలే లేదు కనుక—పది రూపాయలకే ఆ ఇంటి యజమాని అద్దెకిచ్చి, తనకొడుకు డివిజనల్ ఇంజనీరైతే వార్ధక్యదశలో అక్కడే స్థిరపడ్డాడు. సువిశాలమైన గృహం కనుక రాజ్యలక్ష్మిని వేరేపెట్టేందుకు ఎక్కువ శ్రమలేకపోయింది అతనికి. రెండు పెద్దతడికెలు మేదరవాళ్ళచేత అల్లించి అడ్డుగాపెట్టాడు. రాజ్యలక్ష్మి ఉండేందుకు, పిల్లలకు చదువుచెప్పేందుకు విడిగా గదులుగా ఏర్పాటుచేశాడు. ఆమె వంటచేసుకొనేందుకుకూడా ప్రత్యేకంగా పొయ్యి పెట్టించాడు.

ఆ వూళ్ళో రాజ్యలక్ష్మిని గురించి అనేక రకాలుగా చెప్పకోనారంభించారు. 'ఆమెకూ పంతులుగారికీ అంతకుముందు ఎక్కడో సంబంధం ఉందట.' 'ఆమె మొగుడు విడిచిపెట్టిన దిక్కుమాలినదట. మనిషి అందంగా వుంటే—భార్యలేని లోపాన్ని తీర్చుకోవటానికి తీసికొచ్చాడట.' 'ఆమెకు మొగుడూ లేడూ, ముక్కూ చెక్కలూ లేవు. 'అసలు పెళ్ళి కాకుండా సంతానవతి అయిందట. పుట్టిన పాపని ఏ కాలవలోనో పారేసి — పంతులుగారి పంచన చేరిందట! - అవిధంగా ఆ వూళ్ళో వాళ్ళు చెప్పుకోవడం అతనికి తెలిసింది. కాని ఏమంటాడు? కొత్తగా ఊళ్ళోకి వొచ్చినవాళ్ళమీద స్వేచ్ఛగా ఊహాగానాల్ని చేయడం - పల్లెటూరివాళ్ళకు ఉగ్గుపాలతో వొచ్చినవిద్య. తనమీద చెలరేగిన దుమారాన్ని అరికట్టేందుకు, అపోహల్ని ఖండించేందుకు సూర్యనారాయణమూర్తి ప్రయత్నించలేదు. అడిగినవాళ్ళకు నిజం చెప్పాడు.

సూర్యనారాయణ ప్రైవేటు స్కూల్లో వారంరోజుల్లో అదనంగా అయిదుగురు బాలికలు, పదిమంది బాలురూ చేరారు. వాళ్ళను అతను రాజ్యలక్ష్మివల్లనే చేర్చుకున్నాడు. ఆమె పిల్లలకు సక్రమంగా, శ్రద్ధగానే పాఠాలు చెబుతూంది. అంతకుపూర్వం అనుభవం లేకపోయినప్పటికీ, అక్షరాలు వొచ్చినవాళ్లకూ, రానివాళ్లకూ సహనంతో చదువు చెప్పడం, దిద్దించడం, చూచివ్రాత వ్రాయించటం, 'హోంవర్కు' చేయించటం - రాజ్యలక్ష్మి త్వరలోనే ప్రైవేటు మాష్టరుగారికి విశ్వాసాన్ని కలిగించింది. ఆమె ఎంతమంది పిల్లలకు ప్రైవేటు చెబుతూందో-ఆ జీతమంతా ఆమెకే చెందేట్టుగా ఏర్పాటుచేశాడు.

రోజులు బాగానే గడుస్తున్నాయి. కాని రాజ్యలక్ష్మికి తనకు యింత ఆదరణ యిచ్చి, గౌరవప్రదమైన జీవికను కల్పించిన సూర్యనారాయణమూర్తి స్వయంపాకంతో బాధపడటం నచ్చలేదు. తను స్త్రీయైవుండీకూడా అతనిని చేయి కాల్చుకోనివ్వడం మర్యాదా? అతను తనకు చేసిన సహాయానికి, చూపిన ఔదార్యానికి తను ఇట్లానేనా కృతజ్ఞత ప్రకటించడం? నలుగురూ ఏమనుకుంటారు? అట్లా బాధపడింది రాజ్యలక్ష్మి. కాని వెంటనే చొరవచేసికొని తన అభిప్రాయాన్ని వెల్లడించలేకపోయింది. అన్యథా భావిస్తాడేమోనన్న భయం ఆమెను పీకింది.

ఒకరోజు సాయంత్రం బడి వదలిపెట్టాక తెగించింది—

"ఏమండీ! మిమ్మల్ని ఒక్క విషయం అడగాలని కుతూహలపడుతున్నాను."

సూర్యనారాయణమూర్తి హృదయం ఎందుకో గతుక్కుమన్నది-ఆమె అంతగా అడగాలని కుతూహలపడే ఆవిషయం ఏమై వుంటుందోనని.

"అడగండి—"

"ఏంలేదు: ఈ ఇంట్లో నేను అడుగుపెట్టినప్పటు ంచీ నన్ను ఒక్కవిషయం బాధిస్తోందండీ. తమరు కాస్త దయదలిస్తే...నా ఆత్మకు కొంత ఉపశాంతి..."

ఆమెమాటలు సుతరామూ అర్థంకాలేదు. ప్రైవేటుమాష్టరుకు. అయినా తల ఆడించాడు.

"ఏమీలేదు తమరు నేను వొచ్చాకకూడా స్వయంగా వంటచేసికోవడం—" నీళ్ళు నమిలింది రాజ్యలక్ష్మి.

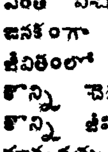

నారసింహ లేహ్యము

బంగారుతో చేరినది. మేహము, ఎక్కువ, విన్నత్తువ వగైరా హరించి బలము రక్తవృద్ధికల్గించును 20 తులములు ఖరీదు 1-4-0 పోస్టేజిరు. 1-1-0

పి. వి. ఎ అండ్ కంపెనీ ఆయుర్వేద వసూలం, పెరిదేపి (PO) నెల్లూరుజిల్లా.

ఆమెముఖకవళికల్లోని భావపటిమని అర్థం చేసున్నాడు; ఎంతోఆనందపడ్డాడు. కాని క్షణికమైన ఆ ఆనందానికి ఆత్మను లొంగనివ్వ లేదు.

"అహా! అట్లా శ్రమపడకండి. స్వయంపాకానికి నాచేతులు యిన్ని సంవత్సరాల నుంచీ బాగా అలవాటుపడ్డాయి. మీరు నాకు వంటచేసి పెట్టడం—నా ఆత్మకు సంతృప్తి చేకూర్చదు. ఆత్మ సంతృప్తి లేనిది నేను ఏపనీచేయను; చేయనివ్వను. దయచేసి మీమాటను త్రోసిపుచ్చినందుకు క్షమించండి" అన్నాడు సూర్యనారాయణమూర్తి.

నిర్విణ్ణురాలైంది రాజ్యలక్ష్మి.

ఆమె ముఖంలో తన నిరాకరణవల్ల కలిగిన మార్పు కొంచం బాధకలిగించింది సూర్యనారాయణమూర్తికి.

ఆరాత్రి చాలసేపు ఆలోచించాడు సూర్యనారాయణమూర్తి—ఆమెనుగురించే. భార్య గతించినదగ్గర్నుంచీ స్త్రీతో మాట్లాడడంగానీ, స్త్రీసాంగత్యానికి ప్రాకులాడడంగానీ లేదు. తన గతచరిత్ర సింహావలోకనానికి తెచ్చుకుని, అందులోని తప్పుల్నూ, అవినీతినీ, దుర్మార్గాన్నీ అవగాహన చేసుకొని—చెంపలేసుకోవడంతోనే సరిపోయింది. జీవితం కొంత ముందుకు సాగింతర్వాతనే—మానవుడు వెనక్కుమళ్ళి ఏం జరిగిందో చూసుకోగలడు. రోజాలు హాయిగా గడుస్తూంటే, సుఖం మానవుడి ఆత్మను పెనవేసికొని-వెనక్కు మళ్ళనివ్వదు. ఉన్నది కాస్తా తగలేసుకొని, లోకంలో ఉన్న సుఖంలో మునిగి తేలుదామనుకొన్న రోజుల్లో-అతని ఆత్మకు వెనుకచూపు లేదు. కాని జీవితంలో ఆ మాయకాలం గడిచిపోగానే-సూర్యనారాయణమూర్తికి ఏది మంచో-చెడో తెలిసికోవాలనే జ్ఞానతృష్ణ సహజంగా కలిగింది. అయినా అతను సన్యాసం పుచ్చుకోలేదు; 'ఈ జగత్తంతా మిథ్య-ఈ శరీరమంతా తోలుతిత్తి' అని భావించలేదు. ధార్మికమైన సుఖంమీద అతనికి నమ్మకంఉంది. కాని గౌరవప్రదంగా సంఘంలో బ్రతికి, స్వశక్తిమీద జీవితాన్ని ముందుకు నెట్టాలనే ఆశయాన్ని హృదయంలో ప్రతిష్ఠించుకున్నాక-అతని ప్రవర్తనలో చాల మార్పు వొచ్చింది.

అతనిఇంట్లో రాజ్యలక్ష్మి అడుగుపెట్టిన దగ్గర్నుంచీ-ఊళ్ళోవాళ్ళ ఊహల్ని అటుంచి, అతని హృదయంలోకూడా చిన్నగా సంఘర్షణ బయలుదేరిందనే చెప్పొచ్చు. మధ్యవయస్కుడు కావటం చాతనైతేనేమి, కోర్కెల్ని సంపూర్ణంగా విసర్జించినవాడు కాకపోవటంవల్లనైతేనేమి, ఒక స్త్రీని ప్రేమించే అవకాశం అయాచితంగా ఏర్పడటంవల్లనైతేనేమి - సూర్యనారాయణమూర్తిలో అజ్ఞాతంగా ఆమె సౌందర్యాన్ని గుర్తించాల్సిన అగత్యం, ఆమెహృదయాన్ని అర్థంచేసికోవాల్సిన కుతూహలమూ, ఆమెను గంటగంటకూ చూడాలనే ఆసక్తి క్రమంగా ఒక రూపానికి రాసాగినయ్. ఆ రాత్రంతా కంటిమీద కునుకులేకుండా ఆలోచించి, ఆమె చేష్టల నన్నింటినీ-చిరునవ్వునూ, ప్రదర్శించే వినయాన్నీ, ముక్తసరి మాటలనూ, కనపర్చే కృతజ్ఞతాపూర్వకమైన భక్తినీ, మననంచేసికొని, తర్కించుకొని-ఒక నిశ్చయానికి వొచ్చాడు. ఆమెకు తనంటె ఇష్టం! కాని తన నిశ్చయంమీద పూర్తి విశ్వాసంలేదు సూర్యనారాయణమూర్తికి. ఆమెకు తనమీద ఇష్టమని ఎట్లా తెలిసికోవడం! "మీరంటే నాకెంతో ఇష్టం! మిమ్మల్ని మనసారా ప్రేమిస్తున్నాను" అని ఆమె అంటేగానీ నమ్మకం కుదరదు. అట్లా ఆమె సాహసిస్తుందా? ఏదైనా చిన్న సంఘటనవల్లనైనా-తామ ప్రేమికులం అన్న విషయం బయటపడితే బాగుంటును, అనుకున్నాడు సూర్యనారాయణమూర్తి ఆ తెల్లవారుఝామున.

ఆ శుభముహూర్తంకోసమే అతను ఎదురు చూస్తున్నాడు.

3

బకింగ్‌హామ్ కెనాల్‌కు షికారుకెళ్ళి సూర్యనారాయణమూర్తి ఇంటికి వొచ్చేప్పటికి కనుచీకటి కాస్తా కటికచీకటైంది. ఏదో ఆలోచిస్తూ అంత ఆలస్యంచేశాడు. "ఇంత ఆలస్యంగా ఇంటికొచ్చారు. ఇంకా వంట చేసికొని ఎప్పుడు భోజనంచేస్తారు? ఈ పూటకు మాఇంట్లోనే భోజనం చేయండి!" అనిరాజ్యలక్ష్మిఅంటే "అల్లాగే"అందామను

(53-వ పేజీ చూడండి)

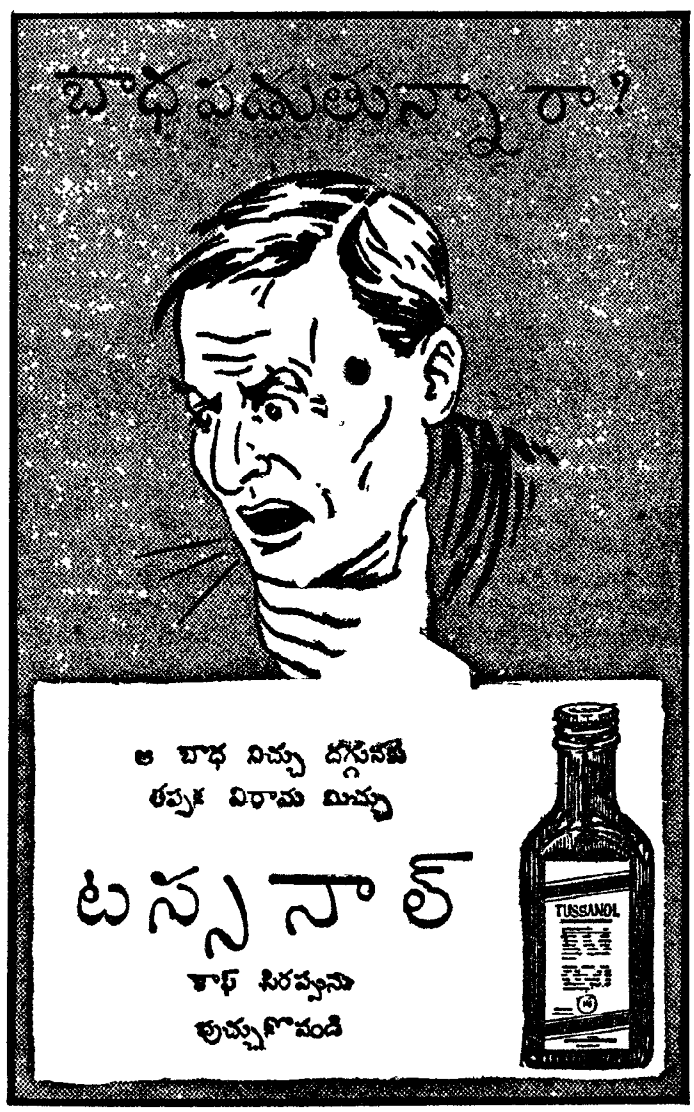

★ ప్రైవేటు మాష్టరు ★

(27-వ పేజీ తరువాయి)

కున్నాడు. అట్లా జరగొచ్చునని అనుకుంటూనే సూర్యనారాయణమూర్తి బజారు వాకిట్లో అడుగుపెట్టాడు.

ఇంటిముందు వాకిట్లో రాజ్యలక్ష్మి ఎవ్వరితోనో మాట్లాడుతూంది. సూర్యనారాయణమూర్తికి ఆశ్చర్యం వేసింది దూరంగా ఉండటంచాతా, చీకటివల్ల ఆ వ్యక్తిని పోల్చుకోలేక పోయాడు. సంకోచిస్తూనే మెల్లగా వెళ్లాడు.

వాళ్ళు ఏం మాట్లాడుకుంటూన్నట్లు లేదు.

ఆ వ్యక్తి గాబరా పడినట్టుగా ఉలిక్కిపడ్డాడు.

"మాష్టరుగారు వొచ్చారు—" అన్నది రాజ్యలక్ష్మి నిశ్చలంగా

"ఆఁ! వొచ్చారా! నేనండీ!" అంటూ మాష్టరుగారివైపు తిరిగాడు చీకట్లో ఆ వ్యక్తి ఇంట్లోని లాంతరుకాంతి బయట నిలబడ్డ వ్యక్తులమీద ప్రసరించటంలేదు ఆ గొంతునుబట్టి ఆ వొచ్చిన వ్యక్తి ఎవరైందీ గ్రహించాడు సూర్యనారాయణమూర్తి. ఎందుకో ముఖం చిట్లించుకున్నాడు చీకట్లో.

"బాపినీడుగారూ "

"అవునండీ! తమ కోసమే వొచ్చాను మా పెదనాన్నగారిఅబ్బాయికి తమరు . ప్రైవేటు చెప్పాలండీ! అందుకోసమే తమతో మాట్లాడదామని వొచ్చాను. ప్రొద్దుటనించీ తీరిందికాదు ఇవాళ పంచాయితీబోర్డు ఆఫీసులో మీటింగులెండి "బాపినీడు అంత తడబడుతూ ఎందుకు మాట్లాడాలో పంతులుగారికి అర్థంకాలేదు. అతను తను లేని సమయంలో తన కోసం కోరి వొచ్చినట్టుగానే తోచింది

"సరే! అల్లాగేలెండి" సూర్యనారాయణమూర్తి విసవిస ఇంట్లోకి నడిచివెళ్ళాడు.

ఆ వూరి పంచాయితీబోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటు బాపినీడు చీకట్లో రాజ్యలక్ష్మి వంక చూస్తూ చూస్తూ బజారు వాకిలి ఎక్కాడు

సూర్యనారాయణ మూర్తికి ఎందుకో ఇంట్లోకి వెళ్ళగానే స్వేదం వొంటినిండా కమ్ముకుంది. బాపినీడుని చూచినప్పట్నించీ—తెలియని అశాంతి అతనిలో బయలుదేరింది అతను ఆవేళప్పుడు, తను లేని సమయం చూసి ఎందుకు తన ఇంటికి రావాలి? పిల్లవాడి ప్రైవేటు విషయమైతే రేపు రావొచ్చునుగదా! అతను తన గడపలో అడుగు పెట్టడంలో ఏదో అంతర్యం ఉంది తనూ వొచ్చేముందు. రాజ్యలక్ష్మితో ఏమైనా మాట్లాడాడా! అతను వొచ్చి ఎంతసేపైంది? అతను తన ఇంట్లో అడుగు పెట్టడం ఎవరైనా చూశారేమో! . ఎంత అప్రతిష్ట?

సూర్యనారాయణమూర్తి అనాలోచితంగా వంటసామగ్రి దగ్గరకు వెళ్లాడు వంట చేసుకోనేందుకు అరసోలెడు బియ్యం గిన్నెలో పోశాడు పొయ్యిలో పేళ్ళూ, పిడకలూ అమర్చి కిరసనాయిల్ పోశాడు కొద్దిగా, త్వరగా రాజుకోనేందుకు. సరిగ్గా అదేసమయంలో రాజ్యలక్ష్మి వొచ్చింది

"అప్పుడే పొయ్యి వెలిగించారా!. ఆర్పి వేయండి ఇప్పుడు ఇంత ప్రొద్దుపోయి వంట చేసుకుంటారా? ఇంకా నయం ఇవాళ మా ఇంట్లో భోంచేయవలసిందే—" అన్నది రాజ్యలక్ష్మి పొయ్యిదగ్గరకు వస్తూ.

వినిపించుకోకుండా సూర్యనారాయణమూర్తిగిన్నెలో నీళ్ళుపోసి పొయ్యిమీద పెట్టబోయాడు రాజ్యలక్ష్మి అతని చేతుల్ని మృదువుగా తాకి - అతని కళ్లల్లోకి మోహముగా చూసింది. అప్రయత్నంగా అతని వ్రేళ్ళు పట్టుదప్పిపోయినాయి. అతని చూపులు హఠాత్తుగాచల్లబడ్డాయి బియ్యపు గిన్నెను క్రిందబెట్టి, పొయ్యిలో నీళ్ళు పోసింది రాజ్యలక్ష్మి పొయ్యి చల్లారింది, సూర్యనారాయణమూర్తి హృదయం కూడా చల్లారింది

* * *

తాను ఎదురుచూస్తున్న ముహూర్తం ఆరాత్రి ఆమె భోజనానికి ఆహ్వానించడంతో వొచ్చిందని అనుకున్నాడు గానీ - సూర్యనారాయణమూర్తి ఆరాత్రి ఆశించినంత అనుభూతిని పొందలేదు. మనస్సంతా చీకాగ్గా వుండంవల్ల - ఆమె ఆప్యాయంగా అభిమానంగా అన్నమూ, కూరలు వడ్డించి, అన్నం తిన్నంతసేపూ దగ్గరకూర్చున్నా, నల్లదాలజోడు పెట్టుకొన్నవాడిలా ప్రవర్తించాడు ఆమె హృదయపు లోతుల్ని అర్థం చేసుకోలేక పోయాడు, ఆమె చూపుల భావాన్ని, గ్రహింపలేకపోయాడు. ఆమె చేష్టల పరిభాషను అవగాహన చేసుకోలేక పోయాడు

మరునాడు బాపినీడు తన పెద్దనాన్నగారి కుమారుణ్ణి ప్రైవేటు స్కూలుకు పంపించలేదు అసలు అతని పెదనాన్నకు ప్రైవేటు స్కూల్లో చేరే కొమారుడు ఉన్నాడో, లేదో కూడా తెలియదు.

సూర్యనారాయణమూర్తిహృదయంలోని కల్లోలం తగ్గలేదు ఆరాత్రేమిటో బాపినీడుగారు ఏం మాట్లాడారు?, అని ఆమెను అడుగుదామనుకున్నాడు గానీ - తనకి ఆ అధికారం లేదన్నట్టు 'ఫీ'లయ్యాడు. ఆరోజు అతను పిల్లలకు పాఠాలు సక్రమంగా చెప్పలేకపోయాడు. జవాబు చెప్పలేని ఇద్దరు ముగ్గురు పిల్లల్ని - విసుక్కుని కొట్టాడు. తరువాత అనవసరంగా కొట్టానని పశ్చాత్తాప పడ్డాడు.

ఆరోజు సాయంత్రం బడి వొదిలిపెట్టగానే సూర్యనారాయణమూర్తి మామూలుగా బకింగ్‌హామ్ కెనాల్‌కు వెళ్ళేందుకు బయల్దేరాడు కాని ఆరోజు కొంచెం ఆలస్యం జరిగింది - వెళదామా, ఒద్దా అని మథనపడేప్పటికి అతను బయలుదేరేటప్పుడు రాజ్యలక్ష్మి ఇల్లు వూడస్తోంది అతను అట్లా బజారు వాకిలి దాటాడో లేదో, బాపినీడుగారి జతగాడు చిన్న సంచీతో ఇంట్లోకి వెళ్ళాడు సూర్యనారాయణమూర్తి గుండె వొణికింది అడుగు ముందుకు పడలేదు. ఆ సంచీలో ఏమున్నాయి? చీరెలా, జాకెట్లా డబ్బా, మరి ఇంకేమైనా? బాపినీడే పంపాడా? ఎందుకు? వెనక్కి మళ్ళి ఇంట్లోకి వెళదామా? అనిపించింది సూర్యనారాయణమూర్తికి. కాని ఆత్మ అంగీకరించలేదు కాళ్ళీడ్చుకుంటూ కాలవకట్ట ఎక్కాడు తీరిగ్గా ఆలోచించుకోవటానికి.

బాగా పొద్దుపోయింది, సూర్యనారాయణమూర్తి ఇంటకి తిరిగి వొచ్చేటప్పటికి. రాజ్యలక్ష్మి లైటు బయటపెట్టుకుని పేపరు చదువుకుంటోంది ఆమె దగ్గరకు రాగానే సువాసన 'గుఫ్'న కొట్టింది కుసేగా పరిమళమా? మనోరంజనియా? ఈవెనింగ్ ఇన్ ప్యారిసా? కొత్తచీర ధరించింది మైసూరు సిల్కుచీర తలలో మల్లెపూలు!—ఈ అలంకరణంతా బాపినీడు చేయించిందే! ఎవరికోసం? ఎందుకు?

—ఇంటిగడప ఎక్కుతూ తూలి పడబోయాడుసూర్యనారాయణమూర్తి. తుణాల మీద కోపం శరీరాన్నంతటినీ ప్రాకింది.

తెల్ల వెంట్రుక లుండవు

రంగులనుచూచి మోసపోవద్దు అది తాత్కాలికము. మా సువాసన 'విశ్వకళ్యాణ్ తైలం" అనేక వనమూలికలతో ఆయుర్వేదపద్ధతిలో తయారైనది 50 సం॥ల వయస్సువరకు వెంట్రుకలను నల్లగా వుంచును ఇదిగాక మెదడుకు చల్లదనమునిచ్చును ఉన్మాదము, తలనొప్పి వగైరా జబ్బుల రానీయదు "జ్ఞానశక్తి"ని కంటిచూపును వృద్ధిచేయును కొద్దిగా నెరసివుంటే ఒక సీసా రు 5, 3 సీసాలు రు 12. సగము నెరసివుంటే ఒకసీసా రు 6, 3 సీసాలు రు 15/- పూర్తిగ నెరసివుంటే ఒక సీసా రు, 7/ లు 3 సీసాలు రు 18/-లు పనిచేయలేదని ఋజువుపర్చిన పూర్తి సొమ్ము వాపసు చేయబడును కోరినవారికి పూచీ

INDRA AYURVED BHAVAN,
(A P) PO Rajdhanwar (H Bagh)

★ ప్రైవేటుమాష్టరు ★

ఇంట్లోకి వెళ్ళగానే మంచం మీద వాలబడ్డాడు. వంటప్రయత్నం లేదు ఆకలిగా లేదు.

అరగంటతర్వాత రాజ్యలక్ష్మి అతని గదిలోకి వొచ్చింది వంట చేసుకోకుండా పడుకుంటే ఏమైనా తలనొప్పి కామోసు అనుకున్నది.

"తలనొప్పిగా వున్నదాండీ?" అన్నది రాజ్యలక్ష్మి ఆమె దగ్గరగా వొచ్చి నిలబడింది.

ఆ సువాసన లేదు ఆ చీర తళుకు లేదు.

సూర్యనారాయణమూర్తి దిగ్భ్రాంతి చెందాడు తను వస్తూ వస్తూ చూచింది ఆమెను కాదా? కలేమైనా కన్నాడా? ఆ అలంకరణా, అందం, రీవి—ఇప్పుడు లేవే! తనగదిలోకి వస్తూ—మామూలు వేషం వేసిందా? ఆ కొత్తచీరెలో, సువాసనలో సౌందర్యంలో—తను ఆమెను చూడరాదా? ఆ అందమూ, అలంకరణా, అనురాగమూ, అభిమానమూ—బాపినీడుకోసమా?

దిండుమీద తల నిర్లక్ష్యంగా వ్రేళ్ళాడవేశాడు.

"తలనొప్పిగా ఉన్నదా?" అంటూ రాజ్యలక్ష్మి తలగడప్రక్కన కూర్చొని అతని నుదురుమీద మెత్తగా చెయివేసింది

ఆమె చేతిని కర్కశంగా తొలగించాడు అతను. ముఖం తిప్పి పడుకున్నాడు. అతనికి కోపంవచ్చినట్టు గ్రహించింది. కాని ఆ కోపానికి కారణం ఏమిటో ఆమెకు అర్థం కాలేదు. అమృతాంజనం తెచ్చి అతని నుదురుకు వ్రాసేందుకు ప్రయత్నించింది కానీ అతను "అక్కర్లేదు" అని గర్జించాడు. ఆమె మారుమాట్లాడకుండా తనఇంట్లోకి వెళ్ళింది. సూర్యనారాయణమూర్తి దిండుమీద మూగగా కన్నీళ్ళు కార్చాడు.

ఎప్పుడు కునుకుపట్టిందో ఎప్పుడు మెలకువ వచ్చిందో తెలీదు సూర్యనారాయణమూర్తికి. మెలకువ వచ్చేటప్పటికి నడిఝామై వుంటుందనుకున్నాడు. బద్ధకంగా లేచాడు. ఆకలైనట్టుగావుంది. ఆవేళప్పుడు వంట ఎలా చేసుకోవడం? ఏమీ తోచక, తలుపు తెరచుకుని బయటికొచ్చాడు.

F R E E

అమూల్యమగు మీ జీవితము సౌఖ్యవంతముగా నుండుటకుగాను, రాజవైద్యుల సలహాలు వుచితముగా చెప్పబడును. వయస్సు, రోగసూచనలు చెప్పవలయును

Contact
MADAN MANJARI PHARMACY
KALBADEVI
Ramwadi BOMBAY-2

నిర్ఘాంతపోయాడు ఆ నిద్రమత్తులోనే ఆ దృశ్యం చూసి బాపినీడు గబగబా ఆమె ఇంట్లో ప్రవేశించాడు. ఆమె తలుపు తెరిచే వుంచినట్టుంది గట్టులేని ప్రవాహంలాగ—లోపల జొరబడ్డాడు కొలది క్షణాల్లోనే తలుపులు మూసుకోవడంగూడా చెవులారా విన్నాడు.

అతని తల దిమ్మెక్కిపోయింది వొళ్ళంతా పామును చలిచీమలు పీకుతున్నట్టుగా వుంది

పరిస్థితులు ఎంత త్వరగా విషమించాయి 'శునకపు సింహాసనమున' అన్నట్టు తాను ఏడారిలోపడ్డ ఆమె జీవితానికి నీటివసతి కల్పిస్తే—ఆ నీరును పాడుచేసింది. ఎండిప్రోడైన ఆమె జీవితానికి ఆకుల్ని చిగిరింపజేస్తే-ఆ ఆకుల్ని రాల్చుకొనేందుకు ప్రయత్నిస్తోంది. తను చేసిన సహాయం, చూపిన అభిమానం, ఆదరణ-అంతా దుర్వినియోగపరుస్తోంది ఆమె జీవితానికి గౌరవప్రదమైన బ్రతుకుతెరువును కల్పిస్తే-తప్పుదారిలో నీచంగా, అవినీతిగా బ్రతకాలని చూస్తోంది! ఆమె జీవితదృక్పథమే అంతేనేమో. తనుపొరపాటుబడ్డాడు ఆమె విషయంలో. రాజ్యలక్ష్మి నిజాయితీపరురాలనుకున్నాడు హృదయంకల వ్యక్తి అనుకున్నాడు సాంఘిక విలువలకు తన జీవితాన్ని లయపర్చే మణిపూస అనుకున్నాడు; ఇంకా ఏమేమో అనుకున్నాడు కాని ఆమె అట్లాంటిది కాదు మోసంతో లోకంలో స్థానాన్ని ఏర్పరచుకోవాలని తహతహలాడే వ్యక్తి. తన అంతస్తూ గతించిన జీవితపు ప్రమాణమూ, సంఘం కట్టబెట్టిన స్థానమూ మర్చి-అవినీతిద్వారా జీవితంలో ఆనందాన్ని చూపుకుందామనుకునే నీతిలేని మనిషి. మనస్సును పరిస్థితులపరంగా మళ్ళించుకొని హృదయాన్ని అవకాశాల కనుగుణంగా తిప్పుకొని, బ్రతుకుదెరువుకోసం - నీతిని, న్యాయాన్నీ, లక్ష్యంచేయని స్త్రీ రాజ్యలక్ష్మి. ఆమెను జీవితంలో అర్ధాంగిగా పొంది-జీవితాన్ని మధురతరం చేసుకుందామనుకున్నాడు. ఎటువంటి దురాలోచన? ఏం చేస్తాడు? మోసగింపబడ్డాడు. ఆమె నవ్వే ప్రతినవ్వు వెనుకా సముద్రపు కెరటాల సౌందర్యం తొణికిసలాడుతుందనీ, ఆమె చూసే ప్రతిచూపు వెనుకా అంతులేని అనురాగం పుట్టిపడుతుందనీ, ఆమె మాట్లాడే ప్రతిమాటలో ఎంతో వాస్తవమూ, న్యాయమూ, నీతీ పెనవేసికొని వున్నాయనీ,-ఆమె మనస్సు వెన్నపూస మెత్తదనాన్ని కలిగి వున్నదనీ, ఆమె హృదయం హిమగిరి శిఖరంలాంటిదనీ, ఆమె అనుభవాలు కాచి వడబోసిన సత్యాలనీ తను నమ్మాడు. కాని నిలకడమీదనైనా నిజం బయటపడింది తక్షణం ఆమెను తన బ్రతుకు చూసుకోమనటమే-తన కర్తవ్యం. ఆమె జీవితం ఎంత క్రిందకు దిగజారినా, ఆమె బ్రతుకు ఎన్నికష్టాల్లో యిరుక్కున్నా, ఆమెకు ఈ లోకంలో ఎట్లాంటి గతి పట్టినా తనకు అక్కర్లేదు! ఆమెకూ తనకూ ఏం సంబంధం? రైల్లో ప్రయాణికులు-పెట్టెలో ఉన్నంతసేపూ కులాసాగా కాలక్షేపం చేస్తారు ఆమెతో తనో, తనతో ఆమో ఇంకా ఆ పెట్టెలోనే ప్రయాణంచేసి గమ్యస్థానం చేరుకోవాలనుకున్నాడు కాని ఆమె గమ్యస్థానం త్వరలోనే వొచ్చింది పెట్టెలోంచి దిగిపోతుంది; తను పెట్టెలో ప్రయాణిస్తాడు ఒంటరిగా అంతే తమ సంబంధం! ఆమె బాపినీడుతో సంబంధం పెట్టుకుంటే తనకేం, ఇంకా ఎవరితో సంబంధం పెట్టుకుంటే తనకేం? ఆమె బ్రతుకూ, బుద్ధి, జీవితపంథా-తెలిసివొచ్చింది తనకు తను జాగ్రత్తపడటం మంచిది ఆమె జీవితం తాలూకు చెడు, బ్రతుకులో అవినీతి, అపఖ్యాతి-తన జీవితంమీద ఎట్లాంటి ప్రభావమూ చూపకముందే మేల్కొనటం మంచిది! ఆమెకోసం తను బాధపడటం, ఆమె బ్రతుకు అట్లా అన్యాయంగా పాడైపోతుందేనని తను ఆవేదన పడటం — అవివేకం; ఆమెమీద తనకు అధికారం లేదు; ఆమె జీవితానికి తను హామీ కాదు, ఆమె బ్రతుకులోని మంచీ-చెడులకు తను గీటురాయి కాదు దేశంలో ఎంతమంది ఆడవాళ్ళు జీవనాధారం లేకనో, వయస్సు పెట్టే గిలిగింతలకు తట్టుకోలేకనో, మగవాళ్ళ ప్రలాపాలకు మోసపోయో, అవినీతితో కూడుకున్న జీవితంలో అమరానందం ఉన్నదని విశ్వసించో—లేచిపోవడం లేదు? బ్రతుకుల్ని పాడుచేసుకోవడం లేదు? అపఖ్యాతి పాలుగావడం లేదు? రాజ్యలక్ష్మి అంతే! ఆమె భూతభవిష్యద్వర్తమానాలతో తనకు ఏలాంటి సంబంధమూ లేదు, ఈ గ్రామంలో తనపరువు నిలబడాలంటే, తన జీవనాధారం క్షేమంగా వుండాలంటే, తనకి సాంఘిక గౌరవం వుండాలంటే—రేపు ఉదయమే రాజ్యలక్ష్మిని ఇంటినించి బయటికి పంపించాలి. 'నీ పాట్లు నువ్వు పడు పొట్టకూటికి' అని నిష్కర్షగా చెప్పివేయాలి అంతకంటె శ్రేయస్కరమైన మార్గం లేదు. ఆమె కన్నీరు జల్లు కురిపించి, కాళ్ళమీదపడి క్షమించమని క్షోభపెట్టినా-కించిత్తుగూడా కరుణ చూపరాదు. బెదిరించినా పట్టు జారవిడువరాదు.

ఆ తెల్లవారుఝామున ప్రైవేటుమాష్టరు సూర్యనారాయణమూర్తి ఆ విధంగా దృఢంగా ఒక నిశ్చయానికి వొచ్చాడు. ఆపైన రెండు గంటలసేపు నిశ్చింతగా నిద్రించాడు. (మిగతా వచ్చేవారం)

ప్రైవేటు మాష్టరు

[గత వారం తరువాయి]

సూర్యోదయం కాకముందే లేచాడు సూర్యనారాయణమూర్తి. కాలకృత్యాలు ముగించుకొని భగవద్గీత తెరిచాడు. నిత్యమూ అరగంటసేపు గీతాపారాయణం చేయటం అతనికి అభ్యాసే అలవాటైంది. గీతాపారాయణం ముగించాక గాని రాజ్యలక్ష్మి విషయం మనస్సులోకి రాలేదు. ఆమెతో నిర్మొహమాటంగా "తమకు ఇక్కడ స్థానంలేదు. తమరు వెంటనే ఇక్కడనించి వెళ్లితే–ఇద్దరి మర్యాదలూ కాపాడబడతాయి" అని ఆమెతో చెప్పేందుకు ఉద్యుక్తుడై కూర్చున్నవాడల్లా లేచాడు.

అదేసమయంలో గుమ్మంలో ఆమె అడుగుపెట్టింది. ఆమెముఖం చూడలేకపోయాడు సూర్యనారాయణమూర్తి.

"ఒకందుకు మీరు నన్ను క్షమించాలి" అన్నది ఎంతో భక్తినీ, వినయాన్నీ కనబరుస్తూ. ఆమాటల్లో సస్పెన్సుకు మాష్టరుగారి హృదయం రెపరెపలాడింది. ఆమెను ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ క్షమించరాదని గాఢాతిగాఢంగా నిర్ణయించుకున్నాడు. కాని తీరా ఆమె అట్లా అడిగేటప్పటికి ఏమో అయిపాడు.

"మీరు నన్నెంతో ఆదరించి–నాకు గౌరవప్రదమైన జీవనాధారాన్ని కల్పించి నాకు నేనుగా బ్రతుకగల్గే సమర్థతను చేకూర్చారు. అందుకు తమకు ఎలా కృతజ్ఞత తెల్పాలో అర్థంకావడంలేదు. కాని జీవితంలో మీ ఋణాన్ని తీర్చుకుంటాను. తమవద్ద శెలవు తీసికోవాలని వొచ్చాను. నాకు నేనుగా ఈ గ్రామంలో బ్రతుకగలిగే శక్తి వొచ్చింది. బాపినీడుగారు సహాయం చేస్తామంటున్నారు. వేరే ప్రైవేటుస్కూలు పెట్టుకొని పదిమంది పిల్లలకు చదువు చెప్పుకుంటూ స్వతంత్రంగా బ్రతుకుదామని... తమ రేమంటారు?" అన్నది రాజ్యలక్ష్మి సందిగ్ధంగా.

సూర్యనారాయణమూర్తికి చెంపమీద ఛెళ్లున కొట్టినట్లయింది. తను ఇట్లా ఊహించలేదు. ఇట్లా జరుగుతుందని కలలో కూడా అనుకోలేదు. తనే నిర్దాక్షిణ్యంగా వెళ్లగొడతాడని–ఆమె తనతప్పు తెలిసికొని, కన్నీరు కార్చి, పశ్చాత్తాపపడుతుందనీ, తనకే ఆత్మసంతృప్తి... సూర్యనారాయణమూర్తి ముఖం నల్లగా కావుకేసుకుపోయింది. కృతజ్ఞతట కృతజ్ఞత! కృతఘ్నత చూపింది చాలదూ! ఈ గ్రామంలో బ్రతుకగలిగే శక్తి వొచ్చిందా? ఎట్లా? ఏవిధంగా?... ప్రైవేటు స్కూలు తనకు పోటీగా పెడుతుందన్నమాట! 'స్వతంత్రంగా బ్రతుకుదామని'–తనదగ్గర అస్వతంత్రంగా, బానిసగా బ్రతికిందా? ఛీ. ఛీ. ఉపకారాన్ని గుర్తించేకాలం కాదు. రేపు బాపినీడు స్వతంత్రంగా బ్రతకనిస్తాడా? అతని సంగతి తెలియదు. తనకెందుకు ఆమె ఎట్లా పోతే? ఆమె జీవితం ఏమైనా తనకు చింతలేదు. తనఋణం తీర్చుకుంటుందట. ఎట్లా? ఆమె సమాధానం కోసం వేచివుండడం చూసి – సూర్యనారాయణమూర్తి వెంటనే అంగీకారాన్ని తెలిపాడు.

తాళ్లూరు నాగేశ్వరరావు

"నాకేం అభ్యంతరంలేదు" అన్నాడు ముక్తసరిగా.

రాజ్యలక్ష్మి నమస్కరించి వెళ్లిపోయింది. అతను ఆలోచిస్తూ కూర్చుండిపోయాడు.

* * *

ఆ గ్రామానికి చెన్నకేశవస్వామి వారి రథశాల నడిబొడ్డు. ఆ రథశాలకు దక్షిణపు వీథిలో–పంచాయితీబోర్డు వైస్ప్రెసిడెంటు బాపినీడు పెదనాన్నగారి పూరికొంప వుంటే దాన్ని బాగుచేయించాడు. అందులో రాజ్యలక్ష్మి ఉండే ఏర్పాటుచేశాడు.

ఏరకంగానైతేనేం కొస్త పేరుగల వ్యక్తి బాపినీడు. ఆవూళ్ళో అతన్ని చూసి గౌరవించేవాళ్లూ ఉన్నారు; భయపడే వాళ్లూ ఉన్నారు; పొగిడేవాళ్లూ ఉన్నారు; తెగిడేవాళ్లూ ఉన్నారు; చెప్పినమాట వినే వాళ్లూ ఉన్నారు. అతను పచ్చిరౌడీ అని కొంతమంది అనుకుంటారు. మరికొంతమంది అతను మంచివాడేగానీ అతని గట్టూ వున్న గ్రహాలు చెడ్డవి అంటారు. ఇంకొంతమంది అతను డబ్బుగల గర్వపోతని అంటారు. పంచాయితీబోర్డు ప్రెసిడెంటుకు సహితం బాపినీడును చూస్తే భయం. బాపినీడు తరఫున ఇద్దరు మెంబర్లు ఉన్నారు. అతన్ని ఎదిరిస్తే–పంచాయితీబోర్డు పరిపాలన సాగదు. ఎదురుపార్టీ వెంకయ్యమురా తలలు ఎత్తుకు తిరుగుతారు. అందువల్ల ప్రెసిడెంటు బాపినీడు చెప్పింది కాదనడు.

రాజ్యలక్ష్మి ప్రైవేటుస్కూల్లో వారం రోజుల్లోనే–సూర్యనారాయణమూర్తి స్కూల్లో పిల్లలు పదిహేనుమంది చేరరు. అదంతా బాపినీడు ప్రోద్బలంవల్లనే! పంచాయతీబోర్డు ప్రెసిడెంటూ నలుగురు మెంబర్లూ తీవ్రంగా జోక్యం కలిగించుకోవాల్సివచ్చింది, పిల్లల తల్లిదండ్రులకు వాళ్లు 'రాజ్యలక్ష్మి ప్రైవేటుస్కూలుకు పిల్లల్ని పంపించాల్సిందని వొత్తిడిపెట్టారు. అంతా వొక తెగవాళ్లు గనుక, ఇష్టం లేకపోయినా దశరథరామయ్య, పుల్లయ్యగారి నల్లయ్య, రామకోటయ్య, భూషయ్యగారి బుచ్చిరామయ్య మొదలైనవాళ్లు తమపిల్లల్ని విధిగా పంపించారు.

బాపినీడు వ్యవహారాన్ని ఆవూళ్ళో చాలమంది యేవగించుకున్నారు. అతను తన స్వార్థంకోసం పంచాయితీబోర్డు అధికారాన్నీ, కులపు ఆధిక్యతనూ, పార్టీ ప్రచారాన్నీ వినియోగించుకోవటం చాలామంది పిన్నలకూ, పెద్దలకూ కష్టం కలిగింది. ఉంపుడుగత్తె రాజ్యలక్ష్మి కోసం అతను పిల్లల్ని బళ్లోకి పంపమంటే–పంపటమేమిటని యువకులు రోషం తెచ్చుకున్నారు. కాని ఏం లాభం? ఏనుగు పోతూంటే కుక్కలు అరిచినట్టుగానే వుంటుంది, వాళ్లు రోషం తెచ్చుకుంటె.

తన స్కూల్లోంచి పదిహేనుమంది పిల్లలుపోతే–సూర్యనారాయణమూర్తికి ఏమీ విచారం కలగలేదు. అంతా మనమంచికోరకే అనుకున్నాడు. అంతమందికీ చదువు సక్రమంగా శ్రద్ధగా చెప్పాలంటే–వాస్తవంగా అతని శక్తికి మించినపనే. అసలు అతను పిల్లల్ని ఎక్కువమందిని చేర్చుకున్నదికూడా రాజ్యలక్ష్మికోసమే!

ఒకరోజు సాయంకాలం వెంకయ్య ప్రత్యేకంగా సూర్యనారాయణమూర్తిని కలుసుకున్నాడు. వెంకయ్య ఆవూళ్లో పంచాయితీబోర్డు ప్రెసిడెంటుకు ఎదురు పార్టీ నాయకుడు. అతనూ పంచాయితీ

ర్డు మెంబరే. లోగడ పంచాయితీబోర్డు ప్రెసిడెంటుగిరీకూడా చేశాడు. కాని మైనర్ పంచాయితీబోర్డుకుఊళ్లో పేదప్రజ ాస్తిగా వుండటంవల్ల రెండుచేతులా డబ్బును విరజిమ్మిన బాపినీడు పార్టీ ఎక్క ంలో ఆశ్చర్యంలేదు.

"పంతులుగారూ! మాపిల్లలు ఒక అరడజనుమంది వున్నారు. తమ స్కూల్లో చేర్చుకోండి. ఎలిమెంటరీ స్కూలు మరీ రానురాను పాడుబడ్డసత్రంలాగ తయారైంది. పంతుళ్ళూ లేరు, పిల్లలూ లేరు. మావాళ్ళకు అక్షరంముక్క అబ్బటానికి..." వెంకయ్య లావుపాటి చేబ్రోలుపుగాకుచుట్టను పీలుస్తూ అన్నాడు.

"వొద్దుబాబూ! ఉన్నవాళ్లకి శ్రద్ధగా చదువు చెప్పగలిగితే చాలండీ" నసిగాడు ప్రైవేటుమాష్టరు.

"కాదు. మీరు తప్పకుండా చేర్చుకోవాలి" వెంకయ్య మొండిపట్టు పట్టాడు. తమ పిల్లలకు చదువు రావటానికి అంతకంటే వేరేమార్గంలేదని వెంకయ్య భావించటంలో తప్పులేదు. ఎందుకంటే—రాజ్యలక్ష్మి ప్రైవేటుస్కూలుకు పిల్లల్ని పంపించలేదు గనుక.

సూర్యనారాయణమూర్తి అంగీకరించాడు అరడజను అనుకున్నది పదిమంది వరకూ చేరారు, కొత్తగా సూర్యనారాయణమూర్తి స్కూల్లో. ఆ విషయం పంచాయతీబోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటు బాపినీడుకు గుళ్లో కోయంబత్తూర్ డోక్ అణాల ఆట ఆడుతూంటే—పరసనల్ అసిస్టెంటు జగన్నాథం చెప్పాడు.

* * *

అర్ధరాత్రి దాటిందో లేదో—బయట ఎవరో తీవ్రంగా తలుపు కొడుతూంటే సూర్యనారాయణమూర్తి విసుక్కుంటూ తలుపు తెరిచాడు.

ఎదురుగా ముగ్గురు వ్యక్తులు భీకరాకారాలతో. కళ్ళు నులుముకుని చూశాడు 'కలా' 'నిజమా' తేల్చుకోవటానికి.

ఇద్దరు బుర్రమీసాలవాళ్ళు. ముగ్గురూ తలగుడ్డలు చుట్టారు. చేతిలో లావుపాటిపన్ను గర్రలు. దొంగలా? దొమ్మీకి వొచ్చారా? వొణికిపోయాడు అన్నెమూ పున్నెమూ ఎరుగని పంతులు. నోట మాటరాలేదు. శరీరం వొణుకులో వశంతప్పింది. ముగ్గురూ వడిగా లోపల జొరబడ్డారు—కర్రలు మోత చేసుకొంటూ. దొంగలెందీ, దొమ్మీవాళ్లయిందీ తెల్సుకోలేకపోయాడు. వాళ్లముగ్గుర్నీ ఎరుగడు.

'ఏయ్! పంతులూ! మేం ఎవరమో తెల్సా?' అన్నాడు బుర్రమీసం మీదకు చెయి వెళ్లనిచ్చి ఆముగ్గుర్లో పొట్టివాడు.

తెలీదన్నట్టు అమాయికంగా తల ఆడించాడు సూర్యనారాయణమూర్తి.

"తెలుపుడు చేయమంటావా?' అన్నాడు ఇంకొక బుర్రమీసం.

'అంటే' అన్నట్టు ఆశ్చర్యంగా ముఖం తేలవేశాడు ప్రైవేటు మాష్టరు.

'ఏయ్ పంతులూ! మేం తల్చుకుంటే నువ్వు కాలికింద చీమవి. తెలుసా? జాగ్రత్త! వేషాలు వేస్తున్నావంట. ఎముకలు సున్నంలోకి మిగలకుండా మెత్తగా మాలిష్‌పడతాం' అన్నాడు మూడోవాడు లాఠీకర్రని నేల మీద కొడుతూ.

సూర్యనారాయణమూర్తికి వాళ్ల దౌర్జన్యము అర్థంకాలేదు. ఎంతో ధైర్యాన్ని కూడగట్టుకుని 'మీ రెందుకొచ్చారు?' అన్నాడు పేలవంగా.

"నీకు బుద్ది చెప్పడానికి!"

"నాకా?"

'ఆఁ!...తెల్లవారేపాటికి నువ్వు ఈఊళ్లో వుంటే—రేపు తెల్లవారేపాటికి నువ్వు నరకలోకానికి సేరుగా పోతావు. అరమైందా?' బుర్రమీసం వికటాట్టహాసం చేసింది.

సూర్యనారాయణమూర్తికి పైప్రాణాలు పైనే పోయినయ్.

"తట్టా బుట్టా సర్దుకుని ఏదైనా వూరెళ్ళి బ్రతుకు. ఇక్కడ నీఆటలు సాగవు. రాజ్యలక్ష్మికి పోటీగా పాఠశాల నడుపుతావా? వెంకయ్య ముఠాలోని పిల్లల్ని స్కూల్లో జేర్చుకుంటావా? ఎన్ని గుండెలు! ఎంత పొగరు! బ్రతుకుమీద ఆశ వొదులుకుంటావో, బ్రతుకుదెరువే చూసుకుంటావో చెప్పు. ఊఁ! ఈ వూళ్లోనుంచి వెళతావా? లేదా?" గొంతు పుచ్చుకున్నాడు గట్టిగా.

సూర్యనారాయణమూర్తి పిచ్చికలా వొణికిపోయాడు. రెండుచేతులూ యెత్తి నమస్కారం చేశాడు.

"నన్ను వదలండి బాబూ! దిక్కుమాలిన వాణ్ణి. నా బ్రతుకు నేను బ్రతుకుతా ఏదైనా వూరుపోయి. నన్ను వొదలండి బాబూ" వేడుకున్నాడు ఏడుపువచ్చే కంఠంతో.

★ ప్రైవేటు మాష్టరు ★

"పిరికిపంతులు" పెద్దగా వెర్రినవ్వులు నవ్వుకుని, కర్రలు మోగించుకుంటూ వెళ్ళిపోయారు. పంచాయతీబోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటు బాపినీడు తాలూకు మనుష్యులు.

ప్రైవేటుమాష్టరు సూర్యనారాయణమూర్తి అరిచేతుల్లో ముఖంకప్పుకొని—అరగంటసేపు ఆలోచించాడు పరిస్థితుల పరిణామానికి. తర్వాత మెల్లగాలేచి సామాను సర్దాడు తెల్లవారేవరకూ.

సూర్యనారాయణమూర్తి ఆ వూరినుంచి ప్రక్కవూళ్లోకి వెళ్లటం చాలమందికి ఆశ్చర్యము వేసింది. అందరూ కారణం అడిగేవాళ్ళే. కాని రాత్రిసంఘటన ఎవ్వరితోనూ చెప్పలేదు. "ఏముందిబాబూ! ఈ ఊరికీ నాకూ నేటితో ఋణం తీరింది. వెళుతున్నాను" అన్నాడుఒకళ్ళిద్దరితో. ప్రక్కవూళ్లో ఒక హైస్కూలుమాష్టరు చిన్ననాటి స్నేహితుడు వుంటే-అక్కడకు ప్రయాణం కట్టాడు. ఆవూరు ఎంతోదూరం లేదు-రెండేరెండు మైళ్ళు.

వీరాస్వామి ఒంటెద్దుబండీలో సామానుతోపాటు పంతులుగారు సూర్యోదయం కాగానే వెళుతూంటే—కిళ్ళీబడ్డీదగ్గరవున్న బాపినీడు విజయగర్వంతో చిరునవ్వు నవ్వగా తల వంచేసుకున్నాడు ప్రైవేటు మాష్టరు సూర్యనారాయణమూర్తి.

సూర్యనారాయణమూర్తి స్కూలుమూసివేయటంతో-ఎక్కువమంది పిల్లలు రాజ్యలక్ష్మి స్కూల్లో చేరారు. కొద్దిమందిమటుకు ఎలిమెంటరీస్కూల్లో చేరారు. అంటే వెంకయ్య మురా తాలూకువాళ్ళు.

5

'నోరు మంచిదైతే ఊరు మంచిదేరా నరుడా!' అన్నట్టు ఎప్పుడోగానిసహృదయులకూ, సుబుద్ధివాళ్ళకూ, సత్ప్రవర్తన గలవాళ్లకూ ఏవూళ్ళోనైనా స్థానం లభించకుండాపోదు. నాలుగు మాసాల్లోనే సూర్యనారాయణమూర్తి ఆ ప్రక్కగ్రామంలో స్థానం నిలవదొక్కుకోగల్గాడు. స్నేహితుని సహాయంతో ప్రైవేటు మాష్టరుగా పేరులోకి వొస్తున్నాడు. ఇరవైఅయిదు మంది వరకూ స్కూల్లో పిల్లలు చేరారు.

అతని మంచితనమూ, చదువుచెప్పడంలో నేర్పూ, శ్రద్ధా ఆ వూళ్ళో వాళ్ళందరికీ తెలియవచ్చింది ఆ నాలుగు మాసాల్లోనే.

రాజ్యలక్ష్మి ఏమైందో, ఆమె బ్రతుకు ఏ స్థితికి వొచ్చిందో, ఎట్లా జీవిస్తోందో-రెండుమైళ్ళ దూరంలో వుండీకూడా సూర్యనారాయణమూర్తి తెలిసికోలేదు. ఆమెను దాదాపు మరిచిపోయేస్థితిలో ఉన్నాడు.

ఆ రోజు ఉదయం బకింగ్ హామ్ కెనాల్లో స్నానంచేసి, సూర్యనమస్కారం ముగించి-వొడ్డుకు వొచ్చేప్పటికి,—"పంతులుగారూ!" అన్న కేక వినిపించింది. పరిచయంవున్న కంఠంలాగ గోచరించి వెనుదిరిగి చూశాడు.

తాను ప్రైవేటు స్కూలుపెట్టి, భయపడి పారిపోయివొచ్చిన వూరితాలూకు వ్యక్తి రామసుబ్బయ్య! ఏదో పనిమీద ఆ వూరు వొస్తున్నట్టున్నాడు.

"బావున్నారా, పంతులుగారూ! మీకు జరిగిన అన్యాయానికి మీకు ముఖం చూపించలేకుండా ఉన్నాం" రామసుబ్బయ్య కొడుక్కికూడా సూర్యనారాయణమూర్తి రాజ్యలక్ష్మి విడిపోయేవరకూ చదువు చెప్పాడు.

"ఏమిటి విశేషాలు?"

"అయ్యో! మీకింకా తెలీలేదా? ఇవాళ ఉదయమే — రాజ్యలక్ష్మి రైలుక్రిందబడి చనిపోయింది. ఊళ్ళో జనమంతా వెళ్ళి చూసి వొస్తున్నారు. ఆత్మహత్య చేసికుంది" అన్నాడు రామసుబ్బయ్య.

సూర్యనారాయణమూర్తి గుండె ఆ వార్త వినగానే—క్షణంసేపు పనిచేయడం మానివేసింది! కళ్ళల్లో నీళ్ళు నెట్టుకొచ్చినయ్.

"బాపినీడును నమ్ముకొని బ్రతుకుదామనుకుంది. కాని చివరకు ఆ బ్రతుకు బుగ్గి అయింది...వస్తాను పంతులుగారూ! ఊళ్ళో అర్జంటు పని వుంది" అంటూ వెళ్ళాడు రామసుబ్బయ్య.

నిశ్చేష్టుడై అట్లాగే కాలువవొడ్డున అయిదు నిముషాలు నిలుచుండిపోయాడు సూర్యనారాయణమూర్తి. పాపం! చివరికి ఆమె జీవితం ఎట్లా అయింది? ఆత్మహత్య చేసికొనే అగత్యం ఏర్పడేందుకు—పరిస్థితులు ఎంత విషమంగా పరిణమించాయో! ఆమె ఆత్మహత్యకు తనే కారణం? తన స్వార్థాన్ని, తన బ్రతుకుబాగునీ, సంఘంలో తన జీవితపు సంక్షేమాన్ని తను చూసుకున్నాడు. ఆమె బ్రతుకు అంత దారుణంగా తెల్లవారటానికి తనూ ముఖ్యకారణం! ఆ రోజు సాయంత్రం — ఆమెను తను ఆ వూళ్ళోకి ఆహ్వానించకపోతే, జీవనాధారాన్ని కల్పించియుండకపోతే—ఆమె జీవితం ఇట్లా ముగిసేదా? తను పిరికివాడు; స్వార్థపరుడు; దుర్మార్గుడు. బాపినీడు సంగతి తనకు తెలుసు; ఆ గ్రామంలోని రాజకీయాలు తనకు తెలుసు; ఆమె బాపినీడును నమ్మి, ఏదో సుఖం బావుకుందామని గుడ్డిగా అజ్ఞానంగా, అవివేకంగా తప్పుడు దారి త్రొక్కుతూంటే—తను ఆమెను సన్మార్గంలోకి మళ్ళించాడా? బాపినీడు ప్రవర్తనలోని నైజాన్ని వివరించి చెప్పాడా? రాబోవు పరిస్థితుల్ని వూహించి, విస్తరించి ఆమెకు బోధించాడా? తాను స్వార్థంగా ప్రవర్తించాడు; ధర్మాన్ని నిర్వర్తింపలేదు. ఆమె తనని ప్రేమించలేదనీ, తన ఊహల్ని ఆశల్ని—అర్థంలేనివిగా, నిరాశలుగా మార్చిందనీ, అక్కస్సుకొద్దీ—ఆమె కర్మకు ఆమెను వొదిలేశాడు. ఆమె అవినీతిలోకి దూకుతుంటే సంతృప్తిపడ్డాడు; అజ్ఞాతంగా ఆమెమీద పగదీర్చుకున్నాడు. ఆమెమీద తనకు బాధ్యతలేదా? అధికారంలేదా? ఆమె తనమాట లక్ష్యపెట్టేదికాదా? ఆమెను తను అర్థంచేసికున్నాడా? — సూర్యనారాయణమూర్తి ఆ విధంగా బాధపడజొచ్చాడు.

పదిగంటలకు టపాలో సూర్యనారాయణమూర్తి కొక కవరు వొచ్చింది. దానిపై దస్తూరీ చూడగానే అతని హృదయం వొణికింది' రాజ్యలక్ష్మి వ్రాసింది.

"......ఈ లేఖ మీ చేతుల్లోకి వొచ్చేప్పటికి నన్నుగురించి మీరు ఆలోచిస్తూనే వుంటారు. 'ఆమె జీవితం ఇట్లా ముగిసిందేమిటి!' అని మీరు బాధపడతారని నాకు తెలుసు. కాని నా జీవితపరిణామానికి ఎవరు కర్తలు? నాకు నేనే, పూర్వజన్మలో నేను చేసికున్న పాపమూ! నా బ్రతుకులో వెలుగు కల్పించాలనీ, నా జీవితాన్ని పవిత్రం చేయాలనీ, నాకు గౌరవప్రదమైన ఉద్యోగాన్నే మీరు ఇచ్చారు. కాని నా ఆత్మ నన్ను మోసంచేసింది. నన్ను నేను మోసంచేసికొనే శక్తినిచ్చింది. నా బ్రతుకు నేను బ్రతకగలననే విశ్వాసాన్ని దృఢపర్చింది. బాపినీడుగారి మాటల్ని నమ్మాను. అతని మాటల్లోని తియ్యందనాన్నీ, ముఖంలోని ఆకర్షణనూ, ఆస్తినీ, అనురాగాన్నీ—నమ్మాను. అతనికి నా శరీరంమీద పూర్తి అధికారం యిచ్చి, జీవితంలో ఆనందాన్నంతా చవిచూద్దామనే తలంపుతో, అవినీతినీ, సంఘంలో నా స్థాయినీ ఆలోచింపక—అతనికి ఉంపుడుగత్తెగా తయారైనాను. కాని అయిదు మాసాలు గడవకముందే—నా బ్రతుకు నాకు తెలిసివొచ్చింది. బాపినీడు దుర్మార్గం బయటపడింది. నాకు గర్భం వొచ్చిందని తెలిసికొని కలుగబోయే సంతానానికి తాను తండ్రి అవుతాడని భయపడి—రౌడీలచేత ఒక అర్ధరాత్రి నన్ను భయపెట్టించాడు. ఈ వూరు వొదిలి వెళ్ళకపోతే చంపుతామని వాళ్ళు బెదిరించారు. బాపినీడు నాఇంటికిరావటం బొత్తిగా మానివేశాడు. బళ్ళో పిల్లలసంఖ్య రోజురోజుకూ తగ్గిపోతున్నది. ఇకముందు ఆ వూళ్ళో నా బ్రతుకు బజారుపాలేనని గ్రహించాను. అప్పుడు గతచరిత్రను స్ఫురణకు తెచ్చుకున్నాను. భవిష్యత్తును ఊహించుకున్నాను. నీతిచెడిన స్త్రీకి ఎట్లాంటి భవిష్యత్తు ఉన్నదో యీ దేశంలో అందరికీ తెలిసిందే! ... ఆత్మహత్యే అన్నింటినీ మించిన ఉత్తమమైన మార్గమని నిశ్చయించుకున్నాను. కాని మీ ఋణం ఈ జీవితంలో తీర్చుకోలేనందుకు—క్షమించండి!

—రాజ్యలక్ష్మి."